

Wpływ pandemii COVID-19 na bieżące funkcjonowanie spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji i innych podmiotów

Praktyczne wskazówki opracowane w oparciu o rozwiązania zaprezentowane w Ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Tarcza Antykryzysowa), która weszła w życie w dniu 31 marca 2020 r., ustawie o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Tarcza 1.1), która weszła w życie w dniu 18 kwietnia 2020 r., ustawie o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, która weszła w życie w dniu 16 maja 2020 r. (Tarcza 3.0) oraz ustawie o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19, która weszła w życie w dniu 24 czerwca 2020 r. (Tarcza 4.0).

Ograniczenia związane z zakazem zgromadzeń

- » Obecnie w Polsce do odwołania obowiązuje zakaz organizowania zgromadzeń w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach, z wyłączeniem zgromadzeń organizowanych na podstawie stosownych zawiadomień albo decyzji, o maksymalnej liczbie uczestników nie większej niż 150 osób oraz zakaz organizowania innych imprez, spotkań i zebrań niezależnie od ich rodzaju, których ilość uczestników przewyższa 150 osób, wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.
- » Mimo, że organizacja zgromadzeń organów osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą jest możliwa, jeżeli liczba uczestników nie przekracza 150 osób, może to wpłynąć na rozprzestrzenianie się wirusa.
- » W celu ułatwienia bieżącego funkcjonowania spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji i innych osób prawnych oraz stworzenia alternatywnych rozwiązań, z dniem 31 marca 2020 r. w życie weszły przepisy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (dalej: „Tarcza Antykryzysowa”). Natomiast uzupełnienia przepisów ww. ustawy dokonano w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (dalej: „Tarcza 1.1”), która obowiązuje od dnia 18 kwietnia 2020 r., w ustawie z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, która weszła w życie w dniu 16 maja 2020 r. (dalej: „Tarcza 3.0”) oraz w ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19, która weszła w życie w dniu 24 czerwca 2020 r. (dalej: „Tarcza 4.0”).

Spółdzielnie – zdalny udział w posiedzeniach organów i odroczenie terminów walnych zgromadzeń na czas pandemii

- » Tarcza Antykryzysowa umożliwiła uczestniczenie w posiedzeniu rady nadzorczej albo zarządu spółdzielni lub podjęcia określonej uchwały na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, na żądanie członka danego organu, z podaniem proponowanego porządku obrad. Podjęcie uchwały w taki sposób jest możliwe, jeżeli wszyscy członkowie danego organu zostali prawidłowo

Ekspertki kancelarii WKB są do Państwa dyspozycji.

Kontakt: Anna Wojciechowska (anna.wojciechowska@wkb.pl)

zawiadomieni o posiedzeniu albo głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, przy czym uchwała może być wynikiem głosów częściowo oddanych na posiedzeniu, a częściowo na piśmie lub przy wykorzystaniu środków elektronicznych. Na podstawie przepisów Tarczy 3.0 powyższe zasady stosuje się także do pozostałych organów spółdzielni przewidzianych wyłącznie w statucie.

- »» Zarówno tryb zwoływania posiedzeń organów, jak również sposób i warunki podejmowania przez nie uchwał powinien być określony w statucie lub przewidziany w regulaminie danego organu, zatem przed podjęciem jakichkolwiek działań należy sprawdzić, czy statut lub regulamin organu nie zawiera ograniczeń w powyższym zakresie. Co istotne, możliwość zdalnego udziału w posiedzeniach organów spółdzielni dotyczy także tych zwołanych jeszcze przed wejściem w życie Tarczy Antykryzysowej.
- »» Możliwość podejmowania uchwał na piśmie albo przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej przewidziano również dla walnych zgromadzeń spółdzielni, o ile zarządzenie takie wyda zarząd lub rada nadzorcza, przy czym głosowanie w tym trybie może zostać przeprowadzone niezależnie od postanowień statutu spółdzielni. Również zawiadomienia o czasie, miejscu i porządku obrad powinno zostać dokonane w sposób elektroniczny. Co istotne, możliwość skorzystania z takiego sposobu podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie została przez ustawodawcę ograniczona tylko do czasu występowania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.
- »» Odroczone też terminy walnych zgromadzeń spółdzielni, które przypadają w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii (zarówno tych trwających w dniu wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej lub ogłoszonych bezpośrednio po nim). Termin ich zwołania ulega przedłużeniu o 6 tygodni od dnia odwołania tego stanu. Oznacza to, że spółdzielnie będą miały dodatkowy czas na przygotowanie i podjęcie uchwał związanych z zatwierdzeniem sprawozdań finansowych za 2019 r.

E-posiedzenia i uchwały pisemne członków władz stowarzyszeń i fundacji na czas pandemii

- »» Od dnia 18 kwietnia 2020 r., wyłącznie w przypadku wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, możliwe jest również wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej przy podejmowaniu uchwał władz stowarzyszenia oraz fundacji, o ile członkowie władzy stowarzyszenia lub fundacji wyrażą na to zgodę w formie dokumentowej. Możliwość podejmowania uchwały w ramach e-posiedzenia być wskazana w zawiadomieniu o tym zebraniu i zawierać dokładny opis sposobu uczestnictwa i wykonywania prawa głosu.
- »» Przed wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w podejmowaniu decyzji przez władze stowarzyszenia lub fundacji należy sprawdzić regulacje zawarte w statucie lub innych wewnętrznych regulacjach stowarzyszenia lub fundacji pod kątem ew. ograniczeń.

E-zgromadzenia członków lub delegatów polskiego związku sportowego oraz możliwość uzupełnienia składu walnych zgromadzeń członków (delegatów) w czasie pandemii

- »» Na podstawie przepisów Tarczy 1.1. zmieniono brzmienie przepisu Tarczy Antykryzysowej, którym wprowadzono możliwość odbywania walnych zgromadzeń członków albo delegatów polskiego związku sportowego za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Obecnie ta możliwość, która obowiązywała jedynie w okresie od 31 marca – 18 kwietnia, została wyłączona.
- »» Utrzymano natomiast, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w terminie 6 miesięcy po ogłoszeniu jego odwołania, możliwość uzupełnienia składu zarządu lub organu kontroli wewnętrznej polskiego związku sportowego, by minimum składu osobowego określone w statucie związku zostało zachowane, w przypadku wygaśnięcia mandatu członka jednego z wymienionych organów w czasie trwania kadencji. Tarcza 1.1 przedłuża – nie później niż do dnia 30 września 2021 r. – kadencję

organów polskiego związku sportowego upływającą do dnia 31 grudnia 2020 r. Niezależnie od powyższego, na podstawie ogólnych przepisów dotyczących stowarzyszeń, podmioty do których stosuje się te przepisy (zatem również polski związek sportowy) mogą korzystać z uproszczonego trybu głosowania z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

- »» Co istotne, powyższe przepisy mają zastosowanie również do związków sportowych (zarówno regionalnych, jak i ogólnokrajowych bez statusu polskiego związku sportowego) oraz klubów sportowych działających w formie stowarzyszeń, pominiętych uprzednio w rozwiązaniach wprowadzonych na podstawie Tarczy Antykryzysowej.

E-uchwały kolegialnych organów samorządów zawodowych

- »» W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, istnieje możliwość podejmowania uchwał przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym przez kolegialne organy samorządów zawodowych, a także ich organy wykonawcze oraz inne organy wewnętrzne. Warunkiem skorzystania z tej możliwości jest uprzednie powiadomienie wszystkich członków organu o treści proponowanej uchwały i terminie oddania głosu. Koniecznym jest także, aby w głosowaniu wzięła udział co najmniej połowa członków danego organu. Również uchwały, dla których ustawa szczególna wymaga głosowania tajnego, mogą być podejmowane w nowych trybach, o ile wymóg tajności został zniesiony przez organ w określonej sprawie.
- »» Jak widać, ustawodawca jedynie czasowo zdecydował się na wprowadzenie ww. udogodnień. Nowe regulacje obowiązują jedynie w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii, nie dłużej jednak niż przez okres 180 dni od dnia wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej, tj. do dnia 27 września 2020r.

Czy e-uchwały można stosować w innych podmiotach?

- »» Tarcza Antykryzysowa zdaje się wprowadzać zasadę, że posiedzenia organów także pozostałych osób prawnych (z wyłączeniem jednak Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego) mogą odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności jednoczesnej obecności członków tych organów. Oznaczałoby to, że z udogodnień mogą korzystać m.in. izby gospodarcze czy związki zawodowe. Interpretacja ww. regulacji nastęrcza jednak poważnych trudności z uwagi na bardzo niejasne brzmienie przepisu oraz umiejscowienie powyższej normy w części ustawy o Tarczy Antykryzysowej dotyczącej kar administracyjnych z tytułu stosowania cen lub marży wyższych niż maksymalne.

Konieczność dostosowania statutów i regulacji wewnętrznych spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji i innych osób prawnych

- »» Tarcza Antykryzysowa oraz Tarcza 1.1. mogą w znacznym stopniu usprawnić działanie spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji i innych osób prawnych w obliczu panującej epidemii, jednakże obowiązujące statuty oraz regulacje wewnętrzne ww. podmiotów mogą skutecznie uniemożliwić skorzystanie z proponowanych rozwiązań. Zaleca się weryfikację i odpowiednie dostosowanie treści dokumentów organizacyjnych danego podmiotu, by wprowadzone rozwiązania mogły zostać wykorzystane w jak najszerszym możliwym zakresie.

Odsunięcie w czasie obowiązków związanych ze sporządzeniem i zatwierdzeniem sprawozdań finansowych za 2019 r.

- »» Na podstawie przepisów Tarczy Antykryzysowej oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. przedłużono o 3 miesiące terminy na sporządzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych oraz sprawozdań z działalności m.in. spółdzielni, stowarzyszeń, fundacji i innych osób prawnych. Przedłużenie dotyczy wyłącznie podmiotów, których rok obrotowy zakończył się w okresie od 29 września 2019 r. do

30 kwietnia 2020 r., o ile termin wykonania obowiązków związanych ze sporządzeniem i zatwierdzeniem sprawozdań nie upłynął przed dniem 31 marca 2020 r.

- »» Jeżeli rok obrotowy tych podmiotów pokrywa się z rokiem kalendarzowym, termin na sporządzenie sprawozdań finansowych za 2019 r. upłyne z dniem 30 czerwca 2020 r., a z dniem 30 września 2020 r. – termin na ich zatwierdzenie przez członków.
- »» Na podstawie przepisów Tarczy 1.1 oraz Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu d.s. Pożytku Publicznego z dnia 18 maja 2020 r. zmianie uległ również termin zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności za rok 2019 na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej. Dotychczas podmioty te obowiązane były do zamieszczenia sprawozdania za rok 2019 w terminie do dnia 15 lipca 2020 r. Obecnie termin ten uległ przedłużeniu o 3 miesiące, tj. do dnia 15 października 2020 r. Co istotne, w przypadku organizacji, których rok obrotowy jest inny niż rok kalendarzowy, termin zamieszczania sprawozdań za 2019 rok nie uległ zmianie – podmioty te nadal muszą wypełnić ciążący na nich obowiązek do dnia 30 listopada 2020 roku.

Planowane rozszerzenie obowiązków związanych z rejestracją w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR) o fundacje, stowarzyszenia zarejestrowane w KRS i spółdzielnie

- »» Niezależnie od kolejnych odsłon Tarcz Antykrzysowych trwają prace nad nowelizacją ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z 1 marca 2018 roku. Planowane zmiany mają przede wszystkim na celu implementację przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. (tzw. V Dyrektywa AML). Projekt zmian rozszerza katalog podmiotów, które są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych m.in. o spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego oraz fundacje. Planowany termin przyjęcia projektu nowelizacji przez Radę Ministrów został określony na II kwartał 2020 r.

Przedłużenie kadencji organów fundacji i władz stowarzyszeń w czasie pandemii

- »» Na podstawie przepisów Tarczy 4.0 zdecydowano się na przedłużenie kadencji tych władz stowarzyszeń oraz zarządów fundacji lub innych jej organów, których kadencja upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii lub do 30 dni po odwołaniu danego stanu. W takim przypadku kadencja ww. władz i organów ulega przedłużeniu do czasu ich wyboru na nową kadencję, jednak nie dłużej niż do 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.